

*Kto stratil majetok, nestratil veľa.
Kto stratil slobodu, stratil mnoho.
Kto stratil vieru, stratil všetko.*

Zásielku spracovala spoločnosť:
HENRIETTA - direct marketing, s.r.o.
P.O.BOX 1, 820 08 Bratislava 28, „D+4“
POŠTOVNÉ ÚVEROVANÉ
820 08 Bratislava 28

SVEDECTVO

ročník 23
jún 2013
cena 0,60 EUR

6

ČASOPIS TABUIZOVANÝCH FAKTOV

V čísle

Arpád Tarnóczy Nie je príjemné doprosovať sa	2
Eva Zelenayová Nepodceňujme morálku Aktivity predsedníctva PV ZPKO	3
Spomienka na X. snem PV ZPKO	5
Eva Zelenayová Proces blahorečenia pokračuje	6
Martin Hagara Zabudnutý hrdina	7
Jáchymovské peklo	8
Eva Laucká Televízna colnica a iné „maličkosti“	9
Náš rozhovor Marta Mikušková	10-11
Peter Zjara Ad.: Uniknite zo siete liberálov	12
Stanovisko redakcie	13
Ján Litecký Šveda Náckovia verzus ľudáci	14

SVEDECTVO, mesačník

Politických väzňov

Zväzu protikomunistického odboja

Šéfredaktorka:

Ing. Eva Zelenayová

Redakčná rada:

Peter Bielik, Ján Košiar (predseda),
Kazimír Krivoš, Eva Laucká, Ivan Mrva,
Peter Mulík, Eva Zelenayová

Adresa redakcie:

811 06 Bratislava, Obchodná 52

Telefón: 02/5263 8156**Fax:** 02/5296 4610**IČO:** 00679879Cena 1 výtlačku: **0,60 EUR**Celoročné predplatné: **7 EUR**

Predplatné pre zahraničných

abonentov: **45 USD**,

vrátane poštovného

Číslo účtu v Ľudovej banke:

4000128109/3100

EV: 3851/09**Tlač:** ART&PRESS s.r.o.

Nevyžiadané rukopisy nevraciam

Príspevky:

grosling1@stonline.sk

www.pv-zpko.com

ISSN 1338-404X

MATERIÁLY uverejnené v rubrikách
„Čitateľské fórum“ a „Spomienky“ vyjad-
rujú názory občanov a čitateľov. Nemusia
byť totožné so stanoviskom redakcie.

Nie je príjemné doprosovať sa

Anton Malacký (prvý sprava) na prvom sneme politických väzňov v roku 1990.

Foto archív

Prichádza čas snemu, teda hodnotenia nielen vnútorných problémov našej organizácie. Ale aj o tom chcem písať, o prostredí, v ktorom žijeme.

Kríza, ktorá panuje v Európskej únii, ba i za jej hranicami, je podľa nás morálnou krízou spoločnosti. Vedome v nej pracujú sily na rozklade, hlavne jej základov, teda na zničení rodiny! Rezonuje to hlavne na Slo-

vensku, kde dedičstvo našich predkov (nie už otcov) predovšetkým pre ľudí, ktorých chrbtica sa ohýba smerom k vlastnému prospechu, nič neznamená. A rovnako hodnoty ako pravda, česť, či svedomie.

Čítal som materiál o komitétach z roku 1917 do konca vlády V. I. Lenina. Ich personálne obsadenie bolo jednoznačné. Bohužiaľ je to tak aj u nás. Vyvolení minulého režimu a ich potomstvo, zostali i v službách demokracie, a znova na vedúcich postoch.

Na titulnej strane: Socha biskupa Jána Vojaššáka je umiestnená pred rímskokatolíckym kostolom v Námestove, ktorý často navštevoval či už počas misií, vysviacok, birmoviek alebo pri iných príležitostiach. Priateľil sa a spolupracoval s významnými kňazskými osobnosťami, rodákmi z Námestova, napríklad s kňazom a básnikom Ignácom Grebačom Orlovom boli spoluzakladateľmi tlačiarne a vydavateľstva Lev v Ružomberku. V roku 1926 navštívil Vojaššák USA, kde sa stretol s rodákom, kňazom, apoštolským protonátorom Štefanom Krasuľom, ktorý pôsobil v New Yorku. Krasuľa zo zbierok amerických Slovákov pomáhal Vojaššákovi pri stavbe charitných domov a pri prístavbe učiteľského ústavu v Spišskej Kapituli. Socha vznikla z iniciatívy bývalého primátora mesta Ivana Krušínskeho v spolupráci s farským úradom v roku 1998. Autorom sochy je akademický sochár Peter Švaral. Viac na strane 6.

Text a foto Vladimír Kolada

Ľudia sa menia, je možné, že je to úprimné, že sú ochotní slúžiť slovenskému národu, ktorý nie bez obetí dospel k vlastnému štátu. Dúfajme, že tentoraz už definitívne. Pamätníci, hlavne my, politickí väzni, poznáme spoločenské, rodinné a expolitické väzby ešte stále rozhodujúcej časti reprezentantov elity po roku 1990. Ako som už uviedol, ľudia sa menia a azda možnosť „úprimnosti“ je reálna.

Je tu však značná časť verejnosti, obetí doby, v ktorej má súčasná ponovembrová elita korene. A zatiaľ nestihla zaregistrovať svojich spoluobčanov, ktorí zostali verní tomu, čomu verili a nedali sa uplatiť mocou, peniazmi, výhodami, pričom uvalili embargo nielen na seba, ale i na svoje potomstvo či príbuzenstvo. Platili za to, že pre nich česť, svedomie, vieru, sloboda boli viac ako brebendy za zradu kvôli pozlátke moci. Režim, ktorý odsúdil fašizmus a komunizmus za zločiny s najmenej 150 miliónov obetí na životoch, i toľko postihnu-

**Vítame
účastníkov
XI. snemu
Politických väzňov
Zväzu
protikomunistického
odboja
a želáme úspešné
rokovanie.**

Redakcia

tých, ktorí síce prežili, no za ich obete im spoločnosť zatiaľ zabudla dostatočne poďakovať.

Vo svetle týchto reálií je smutné aj to, že približne 1500 politických väzňov a ich organizácia musia prosieť o almužnu na svoju činnosť, ktorá je

z väčšej časti charitou pre dnes už starcov a starenky. Máme zákony, vďaka za ne, sme de facto a de jure III. odboj, ktorý trval 45 rokov. Slúžilo by ku cti ak by sme aj my mohli začať veriť, že ľudia sa menia, a že zrealnia „ďakujem“ pre tých, ktorí zachraňovali česť národa a občanov Slovenska.

Bohužiaľ aj činnosť našej organizácie podmieňujú financie a akýkoľvek program pre nastávajúce volebné obdobie je teda len prejavom chuti pracovať a nie prejavom reality. Zatiaľ to vyzerá tak, že zdroje nemáme, napriek enormnej snahe funkcionárov konajúcich v tejto veci. Zostáva nám čakať a veriť, že vláda nájde zdroje pre nás a uctí si svojich občanov, ktorí či zomierali po stojačky alebo trpeli v žalároch, nielen za svoje presvedčenie, ale hlavne za to, aby sme zaujali rovnoprávne postavenie medzi národmi Európy.

Árpád Tarnóczy
predseda

Nepodceňujme morálku

Minister vnútra Róbert Kaliňák minul na odmeny za minulý rok vyše 22 miliónov eur. Ohromná suma, pravdou však je, že aj zamestnancov má rezort neúrekom. Minister zdôvodnil odmeny pre pracovníkov útvarov tým, že dosiahli historicky najlepšie výsledky. Podľa jeho slov Slovensko má v súčasnosti najmenej vražd, najmenej mŕtvych na cestách či najnižšie krádeže automobilov. Ide o skvelý výsledok mravného vzostupu našej spoločnosti? Začalo sa ozývať svedomie ľudí po štyridsaťročnom otupovaní komunistickou ideológiou? Ak si však zaslúži niekto odmenu za uchovávanie a pestovanie morálky v spoločnosti, sú to predovšetkým politickí väzni komunistického režimu. Sú to tí nebojácni muži a ženy, ktorí nesklonili hlavy pred nijakým nátlakom, terorom, ani zvodmi na lepší život a radšej zvolili smrť alebo väzenie, aby si zachovali česť.

No ukazuje sa, že dnešná demokratická spoločnosť dokáže uvažovať iba v kategóriách čísiel. Znížili sa počty...odmeníme. Čo tam po zvyškoch mravnosti, zachovaných napríklad v organizáciách politických

SLOVO SVEDECTVA

väzňov, ktorí denne vydávajú svedectvo o zvrhlosti totalitných režimov a varujú pred ich návratom. Samozrejme, že nijaký režim sa nezopakuje v autenticknej podobe, ale ich mechanizmy sú stále rovnaké a rovnako nebezpečné. I životaschopné.

Členovia PV ZPKO privítali zmeny, ktoré urobilo ministerstvo vnútra v zaradení organizácie s nádejou, že nebudú musieť žobrať o finančné prostriedky na svoju činnosť. No zdá sa, že sa tešili predčasne. Odmeny vo výške 22 miliónov eur nesvedčia o tom, žeby rezort prostriedky nemal. Napriek tomu ponecháva organizáciu

politických väzňov bez prostriedkov a v neistote už päť mesiacov.

Dobré výsledky rezortu sa akosi diametrálne odlišujú od prieskumu americkej spoločnosti Emst & Young na korupčné praktiky vo svete. Prieskum sa zakladal na rozhovoroch s členmi predstavenstiev 3459 spoločností v 36 krajinách sveta. A Slovensko spolu s Gréckom obsadilo tretiu priečku za Chorvátskom a Slovinskom. Respondenti uviedli, že korupcia na Slovensku je bežnou praktikou v 84 percent prípadov. Takže to s tou morálkou u nás to asi nie je také dobré, akoby sa zdalo podľa udelenia odmien v rezorte vnútra. A ak budeme robiť všetko pre to, aby zo spoločnosti vymizli organizácie združujúce ľudí, ktorých právom môžeme nazývať svedomím národa, stratíme aj zvyšky slušných ľudí. Žeby o to šlo?

Eva Zelenayová
šéfredaktorka

AKTIVITY PREDSEDNÍCTVA PV ZPKO

■ Najdôležitejšou úlohou pre vedenie PV ZPKO bolo zabezpečiť finančné prostriedky na udržanie existencie organizácie. Vzhľadom na blížiaci sa snem, predseda poslal nasledujúci list ministrovi vnútra RÓBERTOVI KALIŇÁKOVI:

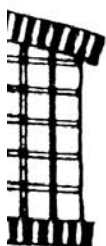
„Naša spoločnosť zák. č. 125/1996 a 219/2006 Z. z. vyjadrila úctu politickým väzňom i účastníkom protikomunistického odboja, ocenila ich prínos na nastolení demokracie i slobody a podľa čl. IV, § 3 a zák. č. 8/2013 Z. z. sa zaviazala, aby ich organizácie mali nárok na zabezpečenie základných podmienok pre svoju činnosť dotáciami Ministerstva vnútra SR.

Naša organizácia združuje najviac politických väzňov komunistického režimu na Slovensku. Jednou z našich hlavných úloh je, aby sa nezabudli zločiny páchané komunistickým režimom. V posledných rokoch však naše zámery sa nedarí naplňať. Štátny príspevok sa drasticky znížil.

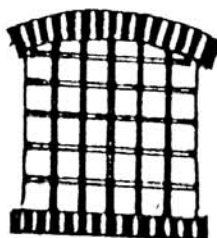
To výrazne utlmuje naše aktivity. Nemáme financie napr. na vyhotovenie plánovaných pamätných tabúl obetiam okupácie v r. 1968 a zavraždených do ZSSR po r. 1944. Chýbajú nám zdroje na rekonštrukciu pamätníka umučených a popravených na Ružinovskom cintoríne v Bratislave. Pritom každoročných pietnych spomienok na štátny sviatok 17. novembra sa tu zúčastňujú nielen naši ústavní činitelia, ale aj početní diplomati z rôznych štátov.

Chýbajú nám zdroje na súčinnosť s obdobnými zahraničnými organizáciami, chýbajú nám zdroje na zaplatenie členského príspevku v Inter-Asso (Medzinárodnú federáciu politických väzňov) so sídlom v Berlíne. Daný finančný stav vylučuje naše možnosti z účasti na pamätných dňoch našich európskych spoluobčanov Inter-Asso.

V tomto roku sme zatiaľ nedostali nijaký príspevok na činnosť

3

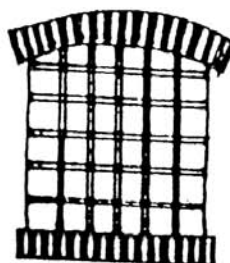
314

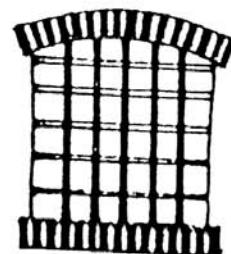
315

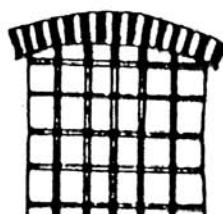
5

216

217

Z tvorby muklov za mrežami väzňíc.

z MV SR a preto neplníme naše záväzky. Prosíme o odklady platieb pre sociálnu a zdravotnú poisťovňu, ktorá nám odklad neuznala. Neplátíme nájomy, mzdy a odmeny za práce na dohodu od januára, dlžíme tlačiarňam za tlač nášho časopisu Svedectvo, nájomné za polohovateľné postele pre našich nevládných prestarnutých členov.“

■ Na zasadnutiach predsedníctva PV ZPKO v máji riešili funkcionári organizácie zabezpečenie XI. snemu, tak po

stránke organizačnej, finančnej a programovej.

■ Predsedníctvo PV ZPKO na porade 22. mája schválilo dokumenty na snem: pozvánku, rokovací poriadok, volebný poriadok, delegačný list, prihlášku do diskusie a sprievodný list. Kandidátku a hlasovací lístok obdržia delegáti snemu pri prezentácii. Podpredsedníčka PV ZPKO Anna Fodorová predložila konečnú úpravu návrhu stanov po zapracovaní všetkých doručených pripomienok.

X. snem PV ZPKO objektívom Vlastimila Morávka

Ing. Július Porubský (prvý zľava) už nie je medzi nami.

Zľava Anna Fodorová, Arpád Tarnóczy a Anton Malacký za predsedníckym stolom.

Dušan Žingor (v strede) sa tiež nedožil XI. snemu.

Koľkí už medzi nami nie sú?

Aktívne delegátky zo západného Slovenska.

Emília Malacká a Zuzana Mathiová, „včeličky“ za oponou.

Proces blahorečenia pokračuje

V oravskom Zakamennom sa 14. novembra 1877 narodil **biskup Ján Vojtaššák**. Za kňaza bol vysvätený 1. júla 1901. Vysviacka prvých troch slovenských biskupov po vzniku Česko-Slovenska sa uskutočnila 13. februára 1921. Stali sa nimi Karol Kmeťko, Marián Blaha a Ján Vojtaššák.

„Ján Vojtaššák predstavuje osobu, ktorá sa od samého začiatku hlási k národnému cíteniu a už krátko po jeho vysviacke dochádza preto ku konfliktom“, hovorí kňaz a historik v Spišskej Kapitule **HEDr. Ľuboslav Hromják PhD**, zainteresovaný do blahorečenia Jána Vojtaššáka.

Vojtaššák bol nesmierne inteligentný a vzdelaný. Rozhľadený v politike domácej i svetovej. Už ako kňaz vo Veličnej sústredil okolo seba slovenskú inteligenciu a vydával časopisy Svätá rodina a Kráľovná svätého ruženca. V období, keď zúrila prvá svetová vojna, našiel odberateľov svojich časopisov. *„Vojtaššák patrili medzi niekoľkých signatárov Martinskej deklarácie. Mohol robiť takú politiku ako Andrej Hlinka, ale po biskupskej vysviacke nechal pracovať iných. Naplno sa venoval pastoračii v Spišskej diecéze“.*

Zaujatí odporcovia

Prišla však druhá svetová vojna, obdobie Slovenského štátu. Práve toto obdobie využívajú jeho kritici na to, aby ho obvinili z antisemitizmu. Hromják však ukazuje Diecezánsky obežník číslo 9 z roku 1940, v ktorom sú uverejnené omyly ohľadom právnicko-morálnej disciplíny, pričom Vojtaššák v ňom priamo odsudzuje rasizmus a nacizmus. *„Biskup Vojtaššák podpísal aj iné spoločné pastierske listy biskupov Slovenska, ktorými odsúdil akýkoľvek antisemitizmus, ktoré nepodpísali vždy všetci biskupi. On však áno“.*

Vojtaššákovi dnešní odporcovia jeho blahorečenia dávajú za vinu aj arizáciu židovského majetku. Ministerstvo vnútra už obnovenéj ČSR v roku 1946 vydalo jasné svedectvo,

že Vojtaššák nearizoval za Slovenského štátu žiaden židovský majetok, ale Baldovské kúpele vydražil na verejnej dražbe na Okresnom súde v Spišskom Podhradí.

Hromják znepokojuje fakt, že v súčasnosti sa verejnosti predkladajú tie isté obvinenia voči Vojtaššákovi, za aké ho odsúdil komunistický režim: kolaborantstvo so Slovenským štátom a židovská otázka. *„Ale to znamená, že stojíme pred zásadnými otázkami“,* hovorí Hromják. *„Bol v roku 1951 súd spravodlivý, alebo nebol? Ak obvinenia, ktoré v roku 1951 vzniesli komunisti proti Vojtaššákovi boli pravdivé, tak to znamená, že komunistická moc bola spravodlivá. Ak však proces v roku 1951 bol vynútený a zmanipulovaný, tak potom obvinenia boli vykonštruované. Veľké riziko dnešnej doby je v tom, že tá istá argumentácia z totality ostáva aktuálna, prezentovaná verejnosti ako pravda.“*

Komunistický režim 3. júna 1950 izoloval 73-ročného spišského biskupa Jána Vojtaššáka v jeho vlastnej rezidencii ako v domácom väzení. Potom ho 15. septembra deportovali do českého väzenia v Ruzyni ako „nejväčšieho zločince v republike“ s okovami na rukách a so zaviazanými očami. Tam ho neľudsky trýznili všetkými možnými prostriedkami až takmer do Vianoc. V tzv. „divadelnom procese“ s „vlastizradnými“ biskupmi 15. januára 1951

bol v Bratislave odsúdený na 24 rokov ťažkého väzenia a ďalšie tresty za údajné úklady proti republike, velezradu, vojenskú zradu a vyzvedačstvo. Spolu s ním boli odsúdení na doživotie biskupi Michal Buzalka a Pavol Gojdič.

Želanie Jána Pavla II.

Dvanásť rokov prežil vo väzení. Nemusel. Keby bol podpísal spoluprácu s režimom, nemusel. Hromják vraví, že u Vojtaššáka sa jeho väznitelia o to ani nepokúsili, vedeli, že je to zbytočné. Chorľavel, schudol na 48 kíľ. Po dvanástich rokoch sa na amnestiu dostal z väzenia. Mal 86 rokov a aj napriek tomu mu nedovolili usadiť sa v jeho rodisku na Slovensku. Zomrel vo vyhnanstve v Ríčanoch pri Prahe 4. augusta 1965. V roku 1990 bol rehabilitovaný zrušením rozsudku.

Ján Pavol II. v roku 1995 na levočskej Mariánskej hore vyslovil želanie, že by bolo vhodné, aby Pavol Gojdič, Ján Vojtaššák a Michal Buzalka, traja biskupi, boli povýšení na oltár. Proces blahorečenia Jána Vojtaššáka sa začal v roku 1996. Podľa pravidiel, že hlavným promótorom musí byť miestny biskup, iniciatívu prevzal dnes už nebohý František Tondra. Menoval dvoch svojich zástupcov, jedným z nich je Ľuboslav Hromják. Obaja sú v kontakte s Kongregáciou pre kauzy svätých v Ríme.

„Pokračujeme v dôležitej fáze kritického skúmania života Božieho sluhy Jána“, približuje súčasný stav blahorečenia Hromják. Až do februára tohto roku nejestvovala žiadna monografia o Jánovi Vojtaššákovi. *„Vo februári mi vyšla kolektívna monografia na vyše 700 stranách. Zároveň chodievam do farnosti kázať o ňom a vidím, ako jeho život oslovuje a prebúdza mnohých k veľkej úcte k jeho dielu. Čo pre život katolíkov na Slovensku urobil.“*

Myslím si, že biskup Vojtaššák nepotrebuje blahorečenie, to blahorečenie potrebuje Slovensko.“

Eva Zelenayová

Zabudnutý hrdina

Stanislav Sivák sa narodil v Bojniciach 12.1. 1939. Vyučil sa za zámočníka a zamestnal v priemyselných Banských stavbách v Ostrave, ako banský údržbár.

V osudný deň bol na návšteve u sestry v Bratislave. A pred Univerzitou Komenského sa zúčastnil na demonštrácii proti napadnutiu republiky spojeneckými vojskami. Po streľbe okupačných vojsk do demonštrantov sa Sivák pokúsil dostať do bezpečia ťažko zranenú 16-ročnú Danku Košanovú. Pritom ho smrteľne zasiahla strela okupantov. Pochovali ho v Bojniciach.

Počas bývalého režimu nebolo možné na jeho náhrobný kameň uviesť príčinu úmrtia. Sivák zahynul mladý, bez rodiny a časom začal jeho hrob chátrať. Regionálna pobočka PV ZPKO v Prievidzi sa podujala upraviť jeho zdevastovaný hrob a na pomník doplniť údaje o jeho smrti. Prvá piätina spomienka sa uskutočnila vlani 25. augusta a sponzorsky na ňu prispeli europoslankyňa Anna Záborská i Mestský úrad v Bojniciach. Politickí väzni ZPKO svojím činom upozornili na zabudnutého hrdinu, obeť komunistického režimu, ktorého si hodlajú pripomínať každoročne pri výročí vpádu vojsk Varšavskej zmluvy do Česko-Slovenska 21. augusta 1968.

Ing. Martin Hagara

Pri obnovenom hrobe Stanislava Siváka.

Foto Stanislav Záborský

Pietne zhromaždenie.

Foto Stanislav Záborský

Zľava Martin Hagara pripomína statočnosť Stanislava Siváka.

Foto Stanislav Záborský

Účastníci pietnej spomienky počas homílie.

Foto Stanislav Záborský

Jáchymovské peklo XXIV

Synovia bývalých politických väzňov Michala Meleka, Dušana Gregora, Jozefa Krivoša a to Ing. Anton Melek, Kvetoslav Gregor a Kazimír Krivoš sa aj tohto roku zúčastnili pietnej spomienky Jáchymovské peklo. Konala sa 24.-25. mája na pamiatku všetkých väzňov, otrokov a obetí totalitného komunistického režimu.

Politickí väzni, rodinní príslušníci, mládež Českej a Slovenskej republiky na čele s najvyššími predstaviteľmi českého štátu a cirkvi tradične začali pietu v Hornom Slavkove príhovorom starostky mesta Jany Wildumetzovej. Nasledovali príhovory hostí a politických väzňov, polozenie vencov a modlitba kardinála Dominika Duku. Na záver zazneli štátne hymny Slovenskej a Českej republiky.

Česká kultúrna pamiatka Veža smrti v Ostrove - Dolnom Žďare bola dejiskom druhej časti pietnej spomienky. Po muklovskej hymne a kladení vencov k pamätnej tabuli zaznel príhovor starostu mesta Ostrov Pavla Čekana. Ďalej príhovory predstaviteľov štátu, cirkvi a hostí, po ktorých nasledovala prehliadka výstavy v priestoroch Veže smrti.

Druhý deň pietnej spomienky začal slávnostnou svätou omšou v Jáchymove. Celebrant páter Hugo homíliou oslovil všetkých zúčastnených. V prejavoch predstaviteľov štátu a cirkvi zazneli obavy z návratu komunistov do najvyšších orgánov štátu. Upozornili tiež na zanedbávanie duchovnej stránky života a strácanie viery, i na uprednostňovanie konzumu. Zástupca Konfederácie politických väzňov Slovenska Jozef Baník pripomenul 1150. výročie

Veniec zo Slovenska pri Bráne slobody od PV ZPKO. Na snímke zľava Kvetoslav Gregor a Ing. Anton Melek.

Foto Kazimír Krivoš

príchodu vierozvestov sv. Cyrila a Metoda na Veľkú Moravu. Na záver podujatia, ktorého hlavnou organizátorkou bola Vlasta Preslerová, zazneli štátne hymny obidvoch republík

Kazimír Krivoš

Prečo väčšina národa mlčí?

Slovensko je krajinou, ktorá stratila charakter toho čím bola, keď sa o nej hovorilo, že je kresťanská. Vládni politici a poslanci parlamentu reprezentujúci štát v prevažnej miere nie sú kresťanský orientovaní. Humanita a solidarita sú pre nich neznáme pojmy. Deň čo deň nás presvedčajú o tom, že ich cieľom je, aby počas svojho funkčného obdobia čo najviac zbohatli. Že im ide iba o kariéru. A často aj o to, aby ľudí presvedčili o správnosti ich politiky, ktorú reprezentujú ako nominanti svojej politickej strany v štáte. Samozrejme, že im nezíde na um, usilovať sa o podporu organizácie politických väzňov.

Agresívna ekonomika trhového

hospodárstva v našej krajine sa stala nástrojom na dosiahnutie ich cieľov. Nie pre dobro spoločnosti. Väčšina národa to vie, ale mlčí. Nevie sa ozvať na správnom mieste, kde by to bolo účinné. Aj súčasným vládnucim štruktúram ktosi v minulosti vybojoval slobodu, ktorú oni teraz zneužívajú, ekonomicky rozkladajú. Je to realita, ktorú badáme každý deň života. Netúžime po sláve, nie sme akční ani ekonomicky silní, preto si dovoľujú byť k nám arogantní.

Rezort vnútra v bývalom režime vynakladal finančné prostriedky na to, aby zmaril úsilie ľudí o demokraciu, zaisťoval ich, súdil, väznil, internoval do pracovných táborov, sledoval ich pohyb na slobode cez

ŠtB. Finančné prostriedky vynakladané na túto činnosť niekoľkokrát prevyšovali dnešný štátny príspevok na činnosť PV ZPKO. Niekdajší socialistický štát venoval viac finančných prostriedkov na likvidáciu nepriateľov režimu, ako poskytuje dnes na činnosť politických väzňov.

Po ukradnutej novembrovej revolúcii 1989 sa na Slovensku začalo svojvoľné privlastňovanie hodnôt vydobytej slobody. Demokratmi sa začali nazývať bývalí komunisti a eštebáci a stali sa prvými kapitalistami po páde režimu. Odsunuli aj bývalých politických väzňov socializmu, prvých nositeľov boja za demokraciu už v 50 rokoch minulého storočia.

Mikuláš Tóth

Televízna colnica a iné „maličkosti.“

Ak máme v kultúre samostatného Slovenska čosi, čím sa môžeme osobitne pochváliť, tak sú to tri odvetvia: dokumentárny film, literatúra faktu a operní speváci. Jedno, druhé i tretie dosahuje dlhodobu medzinárodnú úspechy. Za vyše dvadsať rokov samostatnosti tu nevznikol – alebo len zriedkavo- veľký román, o televíznych seriáloch vyrovňavajúcich sa s našou totalitou či inou minulosťou ani nehovoriac. Na tú sme zabudli, na radosť mnohých úplne a už ani reči nemôže byť o tom, žeby to niekto nadšene sledoval za hranicami. Alebo sa mýlim?

V našom prípade sa dnes podme pozrieť na niečo, čo tu vzniklo dokonca ako dvojprojekt na obrazovke. Lebo je to formát, ktorý je nadovšetko poučením...

My sme menšina?

Majstrovstvá sveta v ľadovom hokeji, žiaľ, prerušili túto dokumentárno - diskusnú reláciu a tak sa do uzávierky tohto čísla nepodarilo zachytiť aj jej ďalšie časti, ale tej štvrtej som sa predsa dožila. A tu sa dostávam k tomu, s čím som začala. K našim slovenským dokumentaristom, ktorí na obrazovke RTVS a Českej televízie odvádzajú oveľa lepšiu robotu, ako ich kolegovia spoza rieky Moravy. Aby bolo jasné: mám na mysli réžiu, kameru, teda filmárske remeslo. O to horší je scenár, ktorý aj prekvapuje, ale najmä rozčúli. Ak mám hovoriť o časti venovanej Rómom, bola filmovo vyvážená a ešte aj vhodne doplnená múdrou a zasvätenou diskusiou následne v brnianskom televíznom štúdiu. Téma bola totiž menšiny a problémov máme v tejto našej početnej komunite, akurát dosť, ako napokon všetci dobre vieme. To sme teda boli my. Čo naši českí partneri?

Boli prví v poradí a len som dosť dlho nechápala, prečo tam traja či štyria chlapi rozprávajú tridsať minút v krčme židovské, ale aj iné vtipy o Ostravanoch, Slezanoch, sem – tam i o Rómoch. No a pravdaže – o Slovákoch. Potom mi to došlo: Takže my sme menšina! Alebo teda dosť dlho sme ňou boli. Od roku 1918 po rok 1993 s prestávkou prvej vojnovy Slovenskej republiky. Teda menšina, no vidíte, také čosi by mi bez prispenia ČT ani neprišlo na um. Ale človek sa naozaj učí po celý život, to už je asi aj ten môj prípad. Zhltnúť naozaj všetko nemusíme, ani na obrazovke, ani inde. Čiže sme sa potešili. Zistili sme, že sme boli dobre dlho menšinou a ešte sa nás niekto aj pýta, či sa nám to páči? Chvalabohu, že sme ňou konečne prestali byť. Ako vidno, bolo na čase. Alebo je nám za tou „menšinou“ ešte stále ľúto?

Keď aj bezdomovci plačú

a to predstavte si, nad rozdelením Česko-Slovenska. V štvrtej časti Colnice som obetovala celý hokejový zápas našich s Rusmi. Ale neľutujem. Zase som videla katastrofálny scenár a dvoch bezdomovcov žijúcich na Slovensku

(jeden Čech a druhý Slovák) a vypočula si, ako dobre nahlas nariekajú nad rozdelením. Ten český vyratúval, čo všetko je v Česku lacnejšie, napríklad údené (len potom neviem, prečo žije u nás), ten slovenský videl svoje bezdomovectvo rovnako v zániku spoločného štátu, lebo dovtedy robil kuchára v Česku a po vzniku samostatného štátu ho z miesta vyhodili. Človek naozaj nevie, či sa má pred tou obrazovkou smiať alebo plakať. Otázkou zostáva, prečo český bezdomovec vôbec žije u nás, keď sme videli, že má v Česku dcéru aj s početnou rodinou a tá ho aj nadšene vítala. Ale otázkou tu zostáva aj iné hlavné a podstatné: dokedy budeme načúvať týmto nárekom ľudí (a teraz mám na mysli autorov, ktorí sa nevedia ani po vyše dvadsiatich rokoch zmieriť s tým, že máme svoj štát)? Chcem sa ešte opýtať – ako si môže dovoliť RTVS, ktorá funguje z našich daní, ba dokonca z našich príspevkov, dávať na obrazovku takéto nehoráznosti? Pričom opäť musím zdôrazniť, že filmársky teda režírne a kameramansky išlo znovu o lepšiu robotu, než na českej strane, ktorá bola vyslovene nudná a nezaujímavá.

Príznačné je, že po skončení dokumentu sa aj v štúdiu sediaci hostia, aj obaja moderátori vyslovene vyhli tomuto problému a v plnej miere sa venovali práci s mentálne postihnutými ľuďmi – autistickými deťmi či pomoci chorým a starým ľuďom. Zasa to bola veľmi podnetná diskusia, v ktorej o tom, ako bezdomovci žialia nad rozdelením Česko-Slovenska nebolo ani reči.

Toľko k tomu, čo nám priniesol tohtoročný máj na televíznej obrazovke. A čo rozhodne bolo treba aj okomentovať. A keďže v tomto roku výročia samostatnosti sa k nemu viažu a iste aj budú viazať relácie vysielané natoľko populárnym médiom, akým určite je televízia, bolo zaiste na mieste povedať k tomuto všetkému svoje pripomienky.

Eva Laucká

Boli sme Slováci a katolíci

Prvú časť rozhovoru s Martou Mikuškovou, rodenou Fagovou, sme uverejnili v minulom čísle časopisu Svedectvo. Jej rozprávanie o praktikách nastupujúceho komunistického režimu svedčí o jeho brutalite, ktorý si cestu k ovládnutiu spoločnosti dláždil ľudskými obeťami. Netreba na to zabúdať. Neobišiel ani rodinu Fagovcov.

Dokončenie z minulého čísla

Keď sa vrátil bol bez zamestnania?

Ako som povedala, zamestnal sa ako robotník v Kovosmalte, kde takmer do smrti robil zlievača.

Boli ste jedináčikom?

Bola som jediným dieťaťom.

Rodičia zostali spolu?

Áno, otecko mal 71 rokov, keď zomrel. Mamička 90,5. Otecko zomrel vo veľkých bolestiach, mal sotva 30 kg. Trinásť rokov sme vedeli, že má rakovinu.

Myslíte si, že to mohlo spôsobiť aj väzenie v Jáchymove?

Určite.

Nespomínala mamička, že sa otecko po návrate z väzenia zmenil?

Keď sa vrátil, jeho prvoradým záujmom bolo zabezpečiť rodinu. Aj preto mohla mamička zostať so mnou doma až kým som nedosiahla vek 16 rokov. Otecko bol neuveriteľne usilovný človek a urobil všetko, čoho sa chytil. Keď bolo treba vyšamotovať pec, zostal v robote do rána a hneď nastúpil na normálnu šichtu, len aby zarobil peniažky, aby sme mali všetko, čo sme potrebovali. Bol neuveriteľne pracovitý, nikdy nemal dovolenku. Oddychoval tak, že starej mame v Černovej kosil lúky.

Vy ste teda chodievali v lete do Černovej?

Do mojich šesťnástich rokov každý rok sme mesiac trávili v Černovej.

Bernard Faga

Foto archív rodiny

Vždy sme sa najskôr zastavili v Žiline, lebo aj ja, aj mamička sme Žilinu veľmi obľubovali. Vždy sme zašli do kostola, v ktorom ma krstili.

Po poprave Jaška to muselo byť v Černovej veľmi smutné.

Bolo to strašné. Jeho mamička sa nervovo zrútila, už nikdy nebola normálna. Nikdy. Nikoho nepoznala, žila uzavretá vo svojom svete. Veď prišla o 28-ročného syna. A ešte im oznámili taký termín popravy, keď už bolo po nej. Takže ho ani nevideli. Ukázali im iba hrob bez mena. Jaška aj Kalinaja pochovali vedľa seba na Martinskom cintoríne v Bratislave, ale ich hroby po roku zmizli. Dovtedy sa o ne starala moja mama.

Ako sa vás dotkol oteckov kádrový posudok?

Asi som mala šťastie na učiteľov, lebo som nepociťovala nejakú nevraživosť. V škole som prechádzala so samými jednotkami, takže som nemusela robiť prijímacie pohovory na strednú jedenásťročnú školu, nikto mi nemusel dávať posudok.

Vy ste si uvedomovali čo sa stalo s oteckom? Žili ste s tým? Ako ste to vnímali?

Prakticky nikdy som nenarazila na ľudí, ktorí by mi preto ubližovali. Na moje šťastie. Či to boli učiteľky Suchálová alebo Tomaškovičová, či ostatní učitelia, či to bol profesor Kolesár, ktorý mi bol na jedenásťročnej tri roky triednym učiteľom, riaditeľ Háhn z Vazovovej. Boli to neuveriteľní ľudia. A čo sa stalo. Zmaturovala som len s jednou dvojkou a dala som si žiadosť na vysokú školu, na prírodné vedy. Chcela som ísť študovať jadrovú fyziku. Ibaže v tomto školskom roku vraj neotvorili ročník a ja som 15. októbra nemala ani školu ani zamestnanie. Mamička zobrala moje vysvedčenia a išla po priemyslovkách. Vtedy ešte existovali nadstavbové pomaturitné ročníky. A tak som sa dostala na stavebnú priemyslovku. Po jej skončení som sa stala majsterkou, stavbyvedúcou. Vystriedala som štyri zamestnania a musím priznať, že mi v živote nikto neublížil preto, že

Mamička v uliciach Bratislavy.

Foto archív rodiny

Prvý sprava zlievar Bernard Faga.

Foto archív rodiny

otecko bol politický väzeň. Ako by sa môj život uberal, keby sa to nebolo stalo, neviem. Veľmi si želal, aby som hrala na harfu. On ma naučil hrať na husle, na mandolínu, u nás sa po večeroch konali koncerty.

Vydali ste sa za architekta, ktorý projektoval školské stavby. Istý čas aj v Alžírsku. Aké to bolo obdobie?

Typicky socialistické. Do Alžírska sme vycestovali až keď mal syn 13 rokov. Narodil sa nám štyri roky po svadbe a zostal tiež jedináčikom.

V čom bolo toto obdobie typicky socialistické?

Nuž, jedenásť mesiacov sme boli zbalení a čakali sme na vhodný okamih. Proste istý pán trval na tom, aby sme podpísali spoluprácu s ŠtB. A my sme to podpísať nehodlali a ani sme to nikdy nepodpísali. Našťastie sme mali na ministerstve jedného známeho, ktorý nám raz o desiatej predpoludní zavolať, do jednej musíte opustiť republiku. Ten človek, čo nás nútil podpísať spoluprácu, mal práve jeden deň dovolenky. Tak sme to využili, dali dohromady skupinu a dohodli sme si zraz pred kostolom v Hainburgu.

Bolo vás viac?

Sedem.

A to všetci čakali na vás?

Áno, lebo manžel bol šéf skupiny, bez neho nemohli odísť. Bolo

to v roku 1982. Strašný prechod cez hranice. Batožinu sme mali zapečatenu, okrem jedného kufra. Bol november a my sme museli z auta všetko vyložiť. Colník na hodinu odišiel preč. Keď sa vrátil a zistil, že sme nevyložili rezervu, zavelil, „ešte rezervu“ a znovu sa na hodinu vzdialil. Bola zima, mali sme pred sebou dlhú cestu, nebolo nám všetko jedno. No keď som otvorila ústa, tak nám povedal, že keď sa nám nepáči, môžeme sa vrátiť. Namiesto nás pôjde vraj sto ďalších.

V Alžírsku ste boli spokojní?

Život nebol jednoduchý. Bola to iná kultúra, iný spôsob života, iné postavenie žien. Síce sme precestovali krajinu, ale keď vychádzali ľudia z mešity nikdy sme nevedeli, či nebude vyhlásená svätá vojna. Stalo sa to dva týždne potom, ako sme odišli. Tí čo tam ostali našli po príchode z pláže zdemolovanú celú dedinu. Podvedome človek stále cítil, že nie je v bezpečí. Na druhej strane sme mali možnosť spoznať celú Európu.

Ako ste sa stali členkou PV ZPKO?

Po roku 1989 som mamičke začala vybavovať odškodnenie. Priznali jej však iba za jedenásť mesiacov, teda za obdobie vyšetrovacej väzby. V prvom rade ona sa stala členkou organizácie politických väzňov a neskôr aj ja. Keď zomrela aj môj syn sa stal členom.

Mal nejaký zvláštny vzťah k starému otcovi?

Veľmi sa mali radi. Keď začal chodiť do školy, otec začal veľmi chradnúť, lebo zostal sám. A to mal iba 59 rokov. Syna som musela cez obedňajšiu prestávku vybrať zo školy a zaviezt k otcovi. Po robote som ho potom brávala domov.

Pomáhalo to?

A ešte ako. Celkom ožil. Veľmi mal vnuka rád, hoci mne nevedel zabudnúť, že som mu nedala meno Andrej, po Hlinkovi.

Takže ste boli uvedomelá slovenská a katolícka rodina?

Iste, moji rodičia nikdy ani pol slova nepovedali zle na Slovenský štát. Slovenská koruna bola v tom čase na úrovni švajčiarskeho franku a otecko ako policajt zarábala 800 korún mesačne. Pritom napríklad cukor stál nejakých 40 halierov, dvanásť vajec korunu. Samozrejme, že moji rodičia nikdy neboli nacisti ani fašisti, boli len Slováci, katolíci.

Eva Zelenayová

Otecko v uliciach Bratislavy.

Foto archív rodiny

Ad.: Uniknite zo siete liberálov

Po pozornom prečítaní článku mi nedá napísať niekoľko viet a faktov k jeho obsahu. „Závrtná kariéra z priemerného kláštorného kňaza na arcibiskupský stolec Vám zakrútila hlavu.“ Z tejto vety sa dá vydedukovať, že filiálny, kláštorný kňaz je len priemerný a vlastne nemá sa čo starať do chodu a behu všeobecných udalostí. Okrem toho vykonával aj túto „priemernú“ činnosť: Po maturite v roku 1979 začal študovať na Bohosloveckej Cyrilo-Methodskej fakulte v Bratislave. Za kňaza bol vysvätený 17. júna 1984. Počas štúdia sa tajne stal členom rehole Krista Vykupiteľa (Redemptoristov) napriek tomu, že rehole boli v tom čase zakázané. Bol vedený vo zväzkoch ŠtB ako osoba nepriateľská a preverovaná a tak bol okrem iného neustále prekladaný do iných farností. Po zmene režimu mladého a talentovaného kňaza poslal banskobystrický biskup Rudolf Baláž na štúdiá do Ríma, kde študoval morálnu teológiu na Accademia Alfossiana. Štúdiá ukončil predčasne, lebo v roku 1993 bol vymenovaný za viceprovinciála redemptoristov. Bol profesorom morálnej teológie na teologickom inštitúte v Badíne a na Teologickej fakulte Trnavskej univerzity. Roku 2005 sa stal administrátorom farnosti pútnického miesta Staré Hory. (Dost’ „priemerné“.)

„Ale o niekoľko dní po hádke so svojim predchodcom arcibiskupom Jánom Sokolom ste sa začali mstiť ako zdatné feudálne knieža.“ Po prvé, R.B. sa stal trnavským arcibiskupom, keď ho pápež Benedikt XVI. menoval 18. apríla 2009, na biskupa ho vysvätil 6. júna 2009 kardinál Jozef Tomko v katedrále sv. Jána Krstiteľa v Trnave. Jeho biskupské heslo bolo Imple nos Misericordia – Zahŕňaj nás milosrdenstvom. Po druhé, keď teda došlo k hádke nebolo už vtedy voľačo v poriadku, keďže hádke predchádza spor. Po tretie, pomsta ako feudálne knieža nie je možná, nakoľko každý nový správca vykonáva určité zmeny v prostredí, ktoré mu bolo zverené.

„Vyhodili ste aj Františka Očenáša, bývalého správcu farnosti v Jaroviciach“ - kde sa mimochodom dokončuje penzión pre seniorov. V našej hubovskej farnosti sú chrám, fara a chod farnosti udržiavané len z milodarov veriach.

„Ja arcibiskup som liberál“ - je vôbec možné, aby „priemerný“ rehoľník, redemptorista bol liberálom? V roku 2005 sa konali v našej farnosti ľudové misie redemptoristov zo Starých Hôr a mne ani našim farníkom sa ich homílie a prednášky nezdarili vôbec liberálne.

„Chodte kam chcete. Hoci aj hore na Kysuce alebo dolu Váhom.“ To sú vážne obvinenia. Sú tieto tvrdenia aj niečím podložené? Lebo zaiste poznáte vetu: „Kde niet žalobcu, tam niet ani sudcu.“

No a tá relácia Lampa, v ktorej arcibiskup R.B. odpovedal na otázky takého špičkového moderátora, akým je Štefan Hríb. (Niekde som počul alebo čítal, že ani rímskokatolíci nie je.) Po jej zhliadnutí aj vo mne otázky a odpovede vyvolali veľa bolesti, žiaľu a rán. No musel som sa s tým vysporiadať asi ako každý rímskokatolíci a uvažovať nad ich obsahom. Bolo to naozaj tak? Práve takto chcel emeritný

Lampa s arcibiskupom Bezákom

arcibiskup R.B. odpovedať na otázky asi baptistu (ktorý mimochodom lampuje aj naďalej za veľmi slušný honorár, ktorý potom utraca v bratislavských baroch so ženami pochybnej povesti)? Bola to jeho ľudská slabosť alebo šlo o úmysel? Veď slabí sme predsa všetci a aj tí najväčší svätci mali svoje slabosti. Keď to však bol úmysel, prečo tak odpovedal? Čo by z toho mal? Naozaj sa mu zo závrtnej kariéry zatočila hlava alebo to bolo len chvíľkové pomätenie mysle? Dlho som si na tieto otázky nevedel odpovedať. Až dokument odvysielaný v RTVS pred Vianocami 2012 mi priniesol trochu svetla do tmy. Bol to vlastne portrét R.B. o jeho apoštolskej činnosti. A práve moment, keď vo vlaku Jána Pavla II., kde spomínaný arcibiskup hovorí o tom, ako jeho starý otec kúpil lampu z majetku arizovaného židom cez 2. svetovú vojnu a keď ju doniesol domov, jeho stará mama mu povedala, aby ju okamžite išiel vrátiť, či nevidí, čo s tými ľuďmi robia? Okrem iného v tom vlaku, pokiaľ si dobre spomínam, boli aj vtedajší vysoko postavení štátni predstavitelia (Radičová, Figeľ, vtedajší riaditeľ ŽSR), ale aj predstavitelia iných cirkví. Je tam aj mnoho iných momentov o jeho kvalitnej dušpastierskej činnosti. Časť tohto dokumentu bola podľa všetkého zhotovená ešte pred odvysielaním relácie Lampa a pred jeho odvolaním. Z toho pre mňa vyplýva, že jeho odpovede v tej relácii mali zaiste určitý význam. Aký? To už nechám na vás a vašich čitateľov. A keďže si bol podľa všetkého vedomý svojho konania, musel si byť tak isto vedomý aj toho, čo ho za Lampu čaká.

Čo sa týka mladých, festivalu Pohoda a liberálov, máte vy nejaký iný recept, ako ich vrátiť do Otcovského domu? Možno by bolo lepšie nechať ich napospas osudu. Možno...

V závere len toľko, že by nebolo od veci sa pod článok aj podpísať, aby bolo jasné, kto sú tí šiesti signatári.

Peter Zjara

1. júna 1953 sa v niekdajšom Česko-Slovensku začala takzvaná menová reforma Alebo štátom organizovaná lúpež

Výmena peňazí sa pripravovala bezmála rok pred jej spustením v najvyššom stupni utajenia. No i tak si od prvých jarných mesiacov 1953 verejnosť poľušovala, že vláda niečo s obeživom zamýšľa. Komunistickí činitelia na čele s čerstvým prezidentom Zápotockým niekoľkokrát verejne vyhlásili, že koruna je stabilnou menou a žiadne opatrenia neprichádzajú do úvahy. Ale keď v poslednej májovej dekáde množstvo obchodov zavreli v dôsledku „inventúry“ ľudia pochopili, čo sa asi chystá a začali vo veľkom vyberať peniaze. Bolo však už neskoro.

Napriek tomu ako blesk z jasného neba zapôsobilo rozhlasové oznámenie v sobotu 30. mája, pravda neskoro popoludní, keď už obchody boli zavreté, že od 1. júna sa zavádza nová československá koruna. Jej pomer bol určený 5:1, teda za 5 starých korún vymenili jednu novú. To sa však týkalo len hotovosti do 300 korún, vyššia suma sa menila už v pomere 50:1. Vklady občanov, ktorí nikoho nezamestnávali sa prepočítavali

v počiatočnom kurze len do výšky 5 000 korún, potom sa pomer progresívne zvyšoval a vklady nad 50-tisíc sa menili 30:1. Hodnota životných poistiek sa takisto redukovala v pomere 50:1, štát skonfiškoval viazané vklady, ktoré zablokoval ešte v roku 1945 a anuloval cenné papiere vrátane štátnych dlhopisov vydaných po vojne. Objem obeživa drasticky poklesol z 52 miliárd Kčs na 1,4 miliardy. Kurz starej koruny k americkému doláru bol 50:1, nová koruna mala byť pevnejšia v pomere 7,20 Kčs za jeden dolár, ale kúpiť devízy bolo prakticky nemožné. Predseda vlády Viliam Široký propagandisticky hlásil, že odtiaľto je naša mena naviazaná na sovietsky rubľ, najpevnejšiu menu na svete.

Výmena peňazí prebiehala na určených miestach za asistencie policajno-bezpečnostných síl. Občanom sa potvrdenie o nadobudnutí novej meny vrazilo pečiatkou do občianskych preukazov, takže vymeniť si vyššiu hotovosť ako 300 korún v priaznivom kurze bolo vylúčené. Výmenu peňazí malo kompenzovať zrušenie lístkového systému, ktorý v ľudovodemokratickom Česko-Slovensku dožíval ešte

8 rokov po vojne, najdlhšie zo všetkých európskych štátov. Komunistická propaganda ju vyhlásila za pozitívny krok, víťazstvo pokrokových síl, nevyhnutnú súčasť stabilizácie hospodárstva a počiatok cesty k rýchlemu zvýšeniu životnej úrovne. Zároveň za ťažkú ranu priekupníkom, špekulantom, povojnovým zbohatlíkom a niekdajším vykorisťovateľom. Je pravdou, že sa našli ľudia, ktorí sa ani nepokúsili meniť vyššiu hotovosť, aby na seba neupútali pozornosť bezpečnostných orgánov a bankovky doma spaľovali.

Drastická výmena však zasiahla všetky vrstvy obyvateľstva a tak v nasledujúcich dňoch došlo k veľkým prejavom nespokojnosti, ba aj k publicitným nepokojom najmä v priemyselných centrách. Najväčšie boli v Plzni, kde proti protestujúcim robotníkom, medzi ktorými nechýbali ani radoví členovia komunistickej strany, nasadili bezpečnostné jednotky vrátane milícií. Vyše tri stovky ľudí tu bolo odsúdených, mnohí z nich na dlhoročné tresty. Nekalou výmenou peňazí sa ožobráčila väčšina obyvateľov krajiny.

Ivan Mrva

STANOVISKO REDAKCIE

Redakcia uverejnila otvorený list bývalému arcibiskupovi Róbertovi Bezákovi aj preto, že v mainstreamovej tlači sa neobjavil, hoci nebol doručený len našej redakcii. Naopak, obrany R. Bezáka sa zhostili takmer všetky liberálne médiá, vrátane verejnoprávnej televízie, ktoré využívajú každú príležitosť zaútočiť na Katolícku cirkev. Nemienime sa zaoberať obsahom listu pána Zjaru, čitateľ si urobí názor sám, ale na niektoré nedostatky musíme poukázať. Nesprávne uvádza napríklad Rímskokatolícku cyrilometodskú bohosloveckú fakultu Univerzity Komenského, obec Jarovice namiesto Jacovce, o Róbertovi Bezákovi píše ako o profesorovi (nie je známe, kedy bol vymenovaný). Tiež nič sme nepočuli o vlaku

Jána Pavla II. Nedá nám však reagovať na záver listu. Jeho autor žiada mená signatárov. Máme ich v redakcii a podľa tlačového zákona máme právo ich nezverejniť. Sme presvedčení, že ani nie je dôležité kto to píše, ale o čom píše. Napokon otvorený list korešponduje s niektorými praktikami R. Bezáka - zverejnenými bývalým pracovníkom Trnavskej arcidiecézy.

Posúďte sami: Bývalému arcibiskupovi sekretárovi Bezák povedal: „Cirkev vás nepotrebuje a nechce, a to, že vám zomrela matka a ste teraz prepustený berte ako znamenie od Boha.“

Sekretárke biskupa Oroscha povedal: Ste žena, nemáte tu čo robiť. Cirkev nemá záujem s vami ďalej spolupracovať.“

Ekonomke charity povedal: „Nie je našou vôľou s vami ďalej spolupracovať. Okamžite sa zbaľte a odíďte!“

Zavolať si všetkých zamestnancov a povedal im: „Som tu z vôle Sv. Otca a ako viete, vďaka pánovi kardinálovi Jozefovi Tomkovi. Teraz to bude iné, ako za Sokola...“

A potom si volali jedného zamestnanca za druhým a žiadali, aby dali sami výpovede. Vyhodil napríklad mamičku, ktorej pred dvoma mesiacmi zomrelo dieťa. Vyhodil ženu pár rokov pred dôchodkom, ktorá sa stará o postihnutú dcéru. Vyhodil ...Podobne vyhadzoval aj kňazov...Vulgárne sa o nich vyjadroval a urážal ich...Bezák dôvody nedával, ak, tak len také, čo človeka urážali.

Náckovia verzus ľudáci

Čo by ste povedali na človeka, ktorý si chce kúpiť liter mlieka a tak príde do obchodu s obuvou a pýta si lopatu... Práve takto zachádza s najrôznejšími pojmami naša neokominterná, presne v Orwellovom duchu. Človek ani nevie, či to je len z obyčajnej tuposti, či to robí zámerne. No keďže má v rukách masmédiá, postupne sa všetky takéto lživé významy stávajú normou. Ako nedávno pri pochode mladých vlastencov pri príležitosti 14. marca. Všade sme čítali len o fašistoch, nacistoch, neoludákoch... A samozrejme hneď sa našli aj neohrození súdruhovia, ktorí proti nim zorganizovali protestnú protiakciu. Samotný pojem fašizmus je v tomto prípade dosť z cesty, ale pre istotu pripomeniem jednu perličku, ktorá sa nám mimoriadne zaleskne na pozadí komunistickej propagandy o „fašistickom“ Slovenskom štáte. Na Slovensku bola v časoch 1. ČSR jedna ministrana, ktorá sa nazývala „Národná obec fašistická“. Tá mala v pražskom sneme dokonca jedného poslanca, Jána Iváka. A ten vždy hlasoval – stavím sa že neuhádnete – proti autonómii... Kto by to povedal.

Takže nacizmus

Trochu dlhšie sa však treba pristaviť pri pojme nacisti. Toto slovo je historicky odvodené od nemeckého nacionálneho socializmu a v prenesenom význame znamená zločinecké presadzovanie nacionalizmu asimiláciou a genocídou. Nuž a to sme tu veru mali, lenže presne na opačnej strane než tam, kde by ho chcela vidieť a zadefinovať naša kominterná. Mali sme tu totiž tvrdý, šovinistický, český nacionalizmus, ktorý chcel vymazať Slovákov z tváre zeme. Nota bene český autor Tomáš Krystlík píše, že prvá nacionálne socialistická strana nevznikla v Nemecku, ale v Čechách koncom XIX. storočia. A druhú republiku (1938-1939), z ktorej sa Slováci zachraňovali 14. marcom, považuje už za totalitný štát z vlastných, českých ideových zdrojov. Vráťane koncentrákov pre Cigánov a diskriminácie Židov, all inclusive. Organickým prvkom českého nacizmu je a priori nepriateľský postoj k prvej Slovenskej republike. 14. marec pre nich znamená neslávny koniec tak dokonale rozbehutej

genocídnej politiky voči Slovákom, preto je pre nich ešte horší ako pre býka červené súkno.

Pojmy či dojmy

Takže ak by sme silou-mocou tu chceli niekoho nazvať „náckom“, tak to môže platiť len pre túto vybranú partiu účastníkov protestu proti pochodu oslavujúcemu slovenskú samostatnosť a proti ľuďom, ktorí iba obhajujú svoju identitu. Ba niektorých účastníkov protestu môžeme považovať za zástancov nielen českého, ale aj nemeckého nacizmu. To sú tí, čo tak bojovali proti soche Ďurčanského, vlastenca, ktorého aj Hitler mimoriadne neznášal a nazval ho „cigánom“. Nejdem ich tu vymenovávať, aj keď ich nebolo veľa, pretože by ma veľmi mrzelo, ak by som niekoho vynechal. Viem, že je to utópia, ale skúste si na chvíľu predstaviť, žeby to bola pravda: „Bratislava bez náckov.“ No, nebolo by nám lepšie?

Ešte veľmi krátko k ďalšiemu obľúbenému pojmu našich neohrozených demonštrantov, „ľudák“. Slovo ľudák je historické, neutrálne hovorové označenie pre príslušníkov HSĽS. Strany, ktorá prirodzene, ako každý ľudský projekt, určite nebola bez chýb, podmienených dobou a znalosťami. Na druhej strane to však bola strana, ktorá v XX. storočí vyorala najhlbšiu budovateľskú brázdou na slovenskej zemi.

Pamätníci ešte žijú

Takže ak niekto používa tento pojem výlučne v záporných konotáciách, ba ešte by ho chcel verejnosti goebbelsovsky vnútiť ako označenie zločinu, aby zakryl zločiny vlastné, iba nechtiac ukazuje svoj boľševický a eštebácky pôvod. Čo pri spomínanej partii ani veľmi netreba. Hádám len jedna poznámka k súdruhovi Ftáčnikovi, ktorý by bol ozaj najlepšie urobil, keby bol zostal doma. Tým, že bude neartikulovane a nezmyselne nadávať na Slovenský štát, nezakryje priepastný rozdiel medzi – ak chcete – ľudáckym a komunistickým režimom. Našťastie žije ešte kopa pamätníkov a tým nijaká postkomunistická SAV tak ľahko mozgy nevymyje. Pokiaľ na Slovensku, podotýkam, že v časoch vojny, ľudáci nevykonali jediný rozsudok smrti a „Veľkému bratovi“ šikovne odolávali ako sa len dalo, hladký kariérny postup mladých nomenklatúrnych súdruhov, ako bol aj náš smeľý protestujúci primátor, zabezpečovali eštebáci ešte v 80. rokoch(!) vraždami nepohodlných kňazov. Tu by možno nebolo od veci trochu pozmeniť známe porekadlo: „zlodej kričí, chyťte zlodēja!“ na niečo výstižnejšie... Nakoniec už len pripomeniem Konfuciovu múdru vetu, že keď sa pomotajú slová, tak potom sa postupne pomotajú pojmy, až sa z toho domotá aj skutočnosť. A o to ako keby tu niekomu šlo. O rozklad.

Ján Litecký Šveda

PRIPOMÍNAME SI

Významného životného jubilea **83 rokov** sa **29. marca** dožil **Ján Kenyereš** z Ružomberka.

V júni si pripomíname významné životné jubileum týchto našich členov a priaznivcov.

50 rokov

Svoreň Peter, Bratislava 1.6.1963

60 rokov

Čechová Božena, Pezinok 18.6.1953

65 rokov

Loudová Alžbeta, Nitra 18.6.1948

75 rokov

Komenda Karol, Banská Bystrica 6.6.1938

80 rokov

Kraushuber Róbert, Hlohovec 10.6.1933
Walnerová Emerencia, Špačince 12.6.1933

81 rokov

Tomík Anton, Bratislava 2.6.1932
Turčina Pavol, Zaškov 14.6.1932
Virčík Ľudovít, Michalovce 6.6.1932

82 rokov

Adamjak Miroslav, Spišská Nová Ves 23.6.1931

83 rokov

Baumann Štefan, Bratislava 28.6.1930
Hipp Vojtech, Dubnica nad Váhom 26.6.1930
Hrášková Kveta, Žiar nad Hronom 17.6.1930

84 rokov

Cingel Ján, Trenčín 8.6.1929
Droppa Adam, Liptovský Mikuláš 10.6.1929
Vrábel Adam, Žilina 29.6.1929

85 rokov

Chovancová Kveta, Banská Bystrica 26.6.1928
Lulovič Alojz, MUDr., Piešťany 23.6.1928

86 rokov

Zelina Ondrej, Bratislava 25.6.1927
Gažáková Antónia, Ilava 17.6.1927
Matúšek Štefan, Budmerice 25.6.1927
Zlatinská Helena, Uľany nad Žitavou 14.6.1927

Hranák Ján, Prievidza 10.6.1927
Bulla Ján, JUDr., Žilina 22.6.1927

87 rokov

Páleníková Oľga, Bratislava 21.6.1926

88 rokov

Hanáček Ladislav, Banská Bystrica 21.6.1925

90 rokov

Bezáková Štefánia, Prievidza 29.6.1923
De-Rigová Cecília, Žilina 26.6.1923
Prokop Július, Nitra 7.6.1923

91 rokov

Maronová Mária, Bratislava 15.6.1922

92 rokov

Madunická Margita, Bratislava 9.6.1921

93 rokov

Chomová Elza 4.6.1920

Jubilantom srdečne blahoželáme.

PRISPELI NA ČINNOSŤ

Vrábel Juraj, Sabinov 4 EUR
Woletz Rudolf, Stupava 5 EUR
Matejov Ľudovít,
Bánovce nad Bebravou 50 EUR

*Darcom vyslovujeme úprimné
poďakovanie.*

Osemdesiatnik Fantuzzi

Predseda bratislavskej pobočky PV ZPKO Ján Košiar a jej bývalý predseda Peter Bielik navštívili 24. apríla t.r. člena pobočky **Alberta Fantuzziho a zablahoželali mu k jeho 80. narodeninám**. Hoci ťažká choroba jubilantovi znemožňuje aktívne sa zúčastňovať činnosti pobočky, stále ostáva jej členom a o dianie v nej prejavuje nezvyčajný záujem.

(pb)

Dom
Quo Vadis

Dom Quo vadis v Bratislave

www.domquovadis.sk

pozyva členov PV ZPKO na pravidelné stretnutia klubu kresťanských seniorov každú stredu predpoludním od 9.30 do 11.30 h, ešte v mesiaci jún.

V mesiaci júl a august je Dom Quo Vadis zatvorený. Stretnete nových priateľov a možno i starých známych.

Často k nám zavítajú aj zaujímaví hostia spomedzi známych osobností.

Stretnutia sú otvorené pre verejnosť.

Monika Hricáková
Riaditeľka DQV

STALO SA

3. júna 1950 komunistický režim izoloval 73-ročného spišského biskupa Jána Vojašáka.

3. – 4. júna 1976 sa v Brne konal celoštátny zjazd kňazov, ktorí vstúpili do vládnej organizácie Pacem in terris.

4. júna 1920 bola v Trianone podpísaná mierová zmluva s Maďarskom, tzv. Trianonská zmluva. Maďarsko v nej uznalo, že územie Slovenska a Podkarpatskej Rusi patrí pod zvrchovanosť Česko-Slovenska ako nezávislého štátu s neporušiteľnými hranicami jeho územia. Táto medzinárodná zmluva vstúpila do platnosti 26. júla 1921.

6. – 7. júna 1861 v Turčianskom Sv. Martine sa konalo národné zhromaždenie za účasti vyše 5000 osôb, na ktorom s veľkým nadšením schválili Memorandum slovenského národa. Dokument obsahoval štátoprávne i politické požiadavky Slová-

kov, ktoré boli výsledkom národných snažení posledných desaťročí.

8. – 9. júna 1990 sa na Slovensku konali prvé slobodné voľby, na ktorých sa zúčastnilo 21 politických strán.

9. júna 1972 zomrel rožňavský biskup Dr. Róbert Pobožný. Na Slovensku to bol posledný, podľa noriem cirkevného práva, ustanovený diecézny biskup.

10. júna 1949 sa z iniciatívy osobitnej šesťčlennej komisie ÚV KSČ zišiel v Obecnom dome v Prahe zakladajúci zjazd tzv. Katolíckej akcie. Zúčastnilo sa na ňom asi 65 – 70 českých a slovenských „vlasteneckých kňazov“ (teda sotva 1 % z celkového počtu kňazov) a nezistený počet laikov.

12. júna 1988 bol Mons. Ján Sokol vysvätený za biskupa a vymenovaný za Trnavského arcibiskupa a metropolitu Slovenska. Do svojich funkcií bol slávnostne uvedený 10. septembra 1988.

- 1 -

ZÁPIS

z ustanovujúceho zjazdu KONFEDERÁCIE POLITICKÝCH VÄZŇOV
SLOVENSKA uskutočnený 3. marca 1990 v Bratislave v budove
DOMU KULTÚRY - Ružinov Smidkeho 28 o 9 hod.

Zo zápisu zo schôdze prípravného výboru organizácie politických väzňov z roku 1948-1989 konanej dňa 8.1.1990 v Bratislave, vyplýva nasledovný program.

- 1./ Prípravný výbor vyhlasuje, že na základe ~~XXKONTINUITY~~/kontinuity "SLOVENSKEJ ORGANIZÁCIE NA OCHRANU ĽUDSKÝCH PRAV" z januára 1968 je jej pokračovateľom a zároveň chce byť slovenskou časťou KONFEDERÁCIE POLITICKÝCH VÄZŇOV ustanovenej a registrovanej na Federálnom ministerstve vnútra v Prahe.
- 2./ Prípravný výbor zorganizuje ustanovujúci zjazd politických väzňov odsúdených podľa zákonov č. 50, 231, 86 § 78 hl.1 a ostatných zákonov a administratívnych pokračovaní.
- 3./ Členmi tejto Konfederácie môžu byť aj najbližší rodinní príslušníci tých väzňov, ktorí boli popravení, alebo zomreli.
- 4./ Prípravný výbor požiada na ministerstve vnútra SR o registráciu, zároveň pripraví návrh stanov a programového vyhlásenia tejto organizácie, petičné listiny a zvolá po registrácii na MV SR zjazd v priebehu marca.
- 5./ Jednáť menom Prípravného výboru a podpisové právo majú predseda, podpredseda, tajomník. Styk s úradmi, inštitúciami môžu tiež vykonávať nimi poverené osoby - členovia výboru.
- 6./ Prípravný výbor si zvolil na zasadnutí 8.1.1990 nasledovne.
 - a./ za predsedu Tomáška Jozefa
 - b./ za podpredsedu Dr. Cintavého Pavla
 - c./ za tajomníka Kordu Eugena
- 7./ Členovia prípravného výboru ktorí pracovali pred zjazdom.
 - Blažo Stefan
 - Dr. Cintavý Pavol
 - Gaba František
 - Godovič Pavol
 - Hlava Bedrich
 - Hlubík Stefan
 - Korda Eugen
 - Košťiak Július
 - Kadúc Jozef
 - Lacko Jozef
 - JUDr Nádaždy Cyril
 - JUDr Porubský Július
 - Pukančík Pavol
 - Svoren Juraľ
 - Tomášek Jozef
 - Tomík Anton
 - Novák Stefan - Košice MO
 - Svec Emil - Piešťany MO
- 8./ Činnosť prípravného výboru končí na zjazde po zvolení nového výkonného výboru.